

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr. — de două ori 12 cr. — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru de-care publicare.

Prenumeratiune nouă

la „Telegraful Român”

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Iulie-Septemvrie al anului 1884, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumeratiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (*Posta utalvány — Post-Anweisung.*) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată cere.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșește cu ultima Iunie 1884, ași înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista, sau a întârzia cu espedirea foiei*).

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Representațiunea

archidiecesei greco-orientale române din Transilvania, votată în sinodul archidiecean din anul curinte în cestiunea ajutoriului de stat.

Nr. 148 Sin.

Escelenția Voastră! Domnule Ministru!

Cu profundă durere a vădut acest sinod din înaltul emis al Escelenției Voastre de dto 18 Ianuariu a. c. Nr. 77 Pres., precum și din statutul alăturat la acela, nouele măsuri ce le-ați luat cu privire la ajutorul de stat de 24,000 fl. anual menit dintru început pentru ameliorarea subsistenței preoției din archidiecea gr. or. română din Transilvania.

Escelenția Voastră! Soartea bisericii gr. or. române din Ungaria și Transilvania, precum dovedește istoria patriei noastre, a fost seculi întregi cea mai tristă. Scoasă afară și eschisă din barierele constituțiunei, lipsită de toate beneficiile statului, și în contra sublimului principiu evanghelic al iubirei poreclită de biserică tolerată între celelalte biserici creștinesce recepte, această biserică sub sarcina atâtor împregiurări vitrige, în decursul multor seculi, în loc de a se putea desvolta, a fost condamnată numai a vegeta; ear deosebi clerul ei nu numai că a rămas lipsit de toate beneficiile și favorurile, de care se bucură clerul celorlalte biserici: ci timp îndelungat a fost subordonat în cele materiale și disciplinari altor cleruri din patrie.

Urmarea firească a acestei triste situațiuni a fost, că biserica aceasta nici pe departe nu a putut desvolta acea activitate salutară în favorul credincioșilor ei, carea după instituțiunile ei canonice este chemată a o desvolta, ci a trebuit seculi întregi să se consume toate puterile numai în lupta cea grea, aproape desperată, pentru existența sa.

Cu toate acestea însă, martoră ne este istoria, aceasta biserică cu clerul și poporul sau păstrat în toate timpurile nemaculată credința sa către pămîntul cel sacrat al patriei și către augustii domnitori ai aceleia, emulând în credință, loialitate și devotament cu ori carea din bisericile favorite de soarte, și aducînd pentru fericirea patriei jertfele cele mai grele.

De bună seamă aceasta icoană tristă a bisericii noastre o a avut în privirea sa părintească și îngrigitoare Maiestatea Sa cesară și regio apostolică, când în era nouă a egalității naționale și confesionale, între alte acte de prea înaltă grație, pre cari biserica noastră cu pietate și devotament le-a imprimat pentru totdeauna în memoria sa la prea umiltele cereri ale fericitului arhiepiscop și metropolit Andrei B. de Șaguna, se îndură prea grațios, a acorda prin p. n. rezoluțiune din 29 Maiu 1861 pe seama preoției din diecesa mai târziu archidiecea Transilvaniei un ajutoriu de 24,000 fl. și pentru seminariul archidiecean de 1000 fl., cu totul 25,000 fl. din vistieria statului, totodată distribuia acestui p. n. ajutoriu se îndură Maiestatea Sa a o încredința în modul cel mai generos însăși bisericii, adică autorității bisericesci, pe lângă condițiunea de a împărtași pe preoții mireni cu ajutoare de 50—100 fl., ear pe protopresbiteri până la 200 fl., rezervându-se guvernului Maiestății

Sale numai controlarea distribuirei în sensul p. n. rezoluțiuni.

Astfel acest ajutoriu se ridică dela anul numit totdeauna la 29 Maiu și se distribuie în modul prefapt, fără ca guvernul statului să fie pretins vre-o ingerență în această cauză, decât esaminarea esactorală a rațiociniului așternut, și biserica în lipsele sale cele nenumărate conta cu toată mulțămirea și liniscea sufletească la acest ajutoriu, tocmai în sensul p. n. rezoluțiuni, ca la un ajutoriu permanent asigurat pentru totdeauna în favorul preoției sale celei atât de lipsite și avisate la dînsul.

Durere! mîngăerea bisericii nu dură mult; căci de abia se restituise constituțiunea patriei noastre și se regulaseră pe bazele nouă cele mai urgente afaceri ale statului: și eată dintrodată, fără de nici o cauză palpabilă, și fără de a fi fost ea prealabil ascultată, biserica fu surprinsă prin înaltul esmis al Escelenției Voastre dto 8 Octomvrie 1875 Nr. 23,435, după care rezoluțiunea preînaltă din anul 1861 la propunerea ministerială fu esențial modificată prin o altă rezoluțiune preînaltă din 22 Septemvrie 1875 și încă în defavorul bisericii și al preoției noastre; pentru că: 1. Prin dispozițiunea, ca numai restul rămas neîmpărțit din partea ministrului să se poată transpune arhiepiscopului, distribuirea ajutoriului se ia dela autoritatea bisericească și se concredere ministrului de culte și instrucțiune publică, ear prin aceasta nu numai se închide autorității bisericesci drumul de a putea provedea din acest ajutoriu pe preoții ei după lipsa, calificațiunea și meritul lor, dar totdeodată se jignește într'un mod foarte simțibil autonomia acestei biserici, garantată prin Statutul organic, sancționat de Maiestatea Sa cesară și regio-apostolică; și 2, împărțirea dintrînsul se estinde și asupra comunelor bisericesci din archidiecea, și încă cu cote nelimitate, deși propriamente prin subsidiarea preoților se subsidiază mediat și comunele bisericesci respective.

De aceea acel emis al Escelenției Voastre a trebuit să producă, și faprice a și produs, în sinul bisericii noastre o profundă consternațiune și justă durere, și aceste se potențiază încă prin aceea, că Escelenția Voastră, cu atribuirea de putere retroactivă, aplicareți deja și pentru anul 1875 dispozițiunile acelei p. n. rezoluțiuni, apoi prin rescriptul dto 14 Ianuarie 1876 Nr. 170 cerureți, a Vi se așterne în viitoriu toate petițiunile preoților, cari ar fi încurs în acest obiect la consistoriu, ear la 1878 la budget se reducă ajutorul cu 5%, ba chiar în parlament se audiră voci ponderoase pledând pentru totala lui ștergere din budgetul țării, tot semne rele pentru aceasta dotațiune a clerului nostru!

În urmarea acestora consistoriul nostru și ținu de datorință a promova cauza aceasta, ca o afacere de mare importanță, la sinodul din anul 1876, și acela încă atunci însărcină pe arhiepiscopul a face pașii de lipsă pentru susținerea p. n. rezoluțiuni dela 1861, ear în sesiunea dela 1877 ocupînduse din nou de aceasta cauză, a concludus în ședința sa dela 6/18 Aprile al celui an trimiterea unei deputațiuni sub conducerea arhiepiscopului și metropolitului la Maiestatea Sa cesarea și regio-apostolică cu prea umilită rogare: ca Maiestatea Sa să se îndure preagrațios a ordona ca dotațiunea anuală de stat de 24,000 fl. pe partea clerului archidiecean să se distribuie totdeauna și întru toate conform p. n. rezoluțiuni dela 29 Maiu 1861, și dacă capul bisericii n'a efectuit încă nici pană acum misiunea primită dela sinod, cauza a fost, că între împregiurările de atunci și de atunci încoace încă n'a putut afla momentul oportun pentru dînsa.

Într'aceea lucrul luă o față și mai posomorită, o direcțiune și mai păgubitoare pentru biserica și preoția noastră; căci anul curent ne aduse o nouă surprindere și mai amară. Și adică: prin emisul dto 18 Ianuarie a. c. Nr. 77 Pres. Escelenția Voastră aduceți la cunoștința arhiepiscopului nostru, că pe baza p. n. rezoluțiuni dela 22 Septemvrie 1875 a-ți dispus elaborarea unui statut, pentru procedura ce are să se observe în viitoriu la distribuirea ajutoriului de stat, menit pentru „preoții și comunele bisericesci din Metropoli agr. or. română a Transilvaniei”, carele subster-nîndu-l spre în. aprobare, Maiestatea Sa ces. și ap. reg. s'a îndurat preagrațios a-l aproba prin p. n. rezoluțiune ddtö Gödöl 15 Decemvrie 1883.

Titlul acestui statut este: „Statut despre modalitatea cum are să se distribuie în viitoriu ajutorul de stat ce se va da preoților și comunelor bisericesci din metropolia

gr. or. română din Transilvania”, ear în tect, și anume în alinea primă se dice, că ajutorul de 25,000 fl. compete „metropoliei române gr. or. din Transilvania”, apoi în alinea a patra se pune în vedere, că suma, care pe baza petițiunilor încurse din ori-ce cauză nu s'ar distribuie, cu finea anului o va întrebuița ministerul de culte și instrucțiune publică spre alte lipse bisericesci de ale „Metropoliei”.

Fată de un act atât de ponderos, care este menit a produce mulțămirea, sau a sguđu drepturile constituționale ale unei biserici din cele mai vechi în statul nostru, nimeni n'ar fi permis a presupune, că acel act n'ar fi prelucrat cu toată serioșitatea, sau că doară acela s'ar fi supus prea înaltei aprobări cu greșeli de peană; deci după tectul acestor mai nouă dispozițiuni s'ar pute crede, că ele nu privesc pe archidiecea noastră; căci aceasta conform art de lege IX. din 1868 §. 2 nu este „metropoliă” ci „archiepiscopie”, ear metropolie gr. or. română din Transilvania nu există, ci metropolia gr. or. română se compune din archidiecea transilvană și din toate diecesele gr. or. române din Ungaria.

Considerînd însă că metropolia gr. or. română ca atare nu a avut și nu are nici o dotațiune dela stat, cu toate defectele sale stilari trebuie să credem, că atât înaltul emis al Escelenției Voastre cât și statutul alăturat aceluia privesc pe archidiecea noastră.

După acest statut — ca să trecem peste alte dispozițiuni mai speciale ale lui — distribuie ajutorul în cestiune se ia cu totul din mîinile autorității bisericesci și se concredere ministrului, ba votul autorității bisericesci în această cauză eminent bisericească se reduce la o informațiune fără valoare, de carea ministrul nu este legat, ci după buna plăcerea sa o poate considera sau eventual și ignora de tot.

Ce împregiurări grave au putut da indemn Escelenției Voastre la propunerea unor măsuri atât de aspre, prin cari se aruncă asupra autorităților noastre bisericesci umbra neîncrederii și chiar a suspiciunei, ba se ating în mod atât de necredetoriu chiar temelile autonomiei, dreptului și demnității bisericii noastre, acest sinod, care totdeauna a controlat modul distribuirei efectuate prin consistoriu, nu poate afla, și nici Escelenția Voastră n'ați binevoit ale comunica.

Pentru că deoparte precum testifică actele oficiale ale consistoriului, acela a urmat la distribuie acestui ajutoriu cu toată posibila cunoștință de cauză și conștiință și totdeodată și în conformitate cu p. n. rezoluțiuni, considerînd lipsa de ajutoriu, calificațiunea, credință și zelul în oficiu, și preste tot moralitatea preoților, întocmai după cum se prescrie în noul statut, și conșciu de corectitatea procedurii sale, și poate da seama în tot momentul de motivele aceleia; ear de altă parte rațiociniul documentat despre distribuie efectuită s'a așternut Escelenției Voastre din an în an, și după censurarea lui esactorală a obținut din an în an înalta-Ve luare la cunoștință și aprobare.

Ba, ca înaltul guvern să aibă garanție și mai eficace pentru observarea p. n. rezoluțiuni, înainte de a se face însăși distribuie, proiectul aceleia totdeauna s'a substernut Escelenției Voastre, și numai după urmata încuviințare s'a asigurat ajutorul, s'a ridicat din partea arhiepiscopului, și s'a distribuie între preoția archidieceană — așa încât în adevăr atât consistoriul cât și acest sinod este în totala nesciință asupra motivelor, ce V'a condus la aceasta măsură atât de asupritoare pentru noi.

Dacă însă dispozițiunea aceasta a Escelenției Voastre ar fi basată pe acele informațiuni, cari au pretensiunea de autenticitate, luate „dela locul cel mai competent”, — carele după priceperea noastră, nu poate fi altul decât însuși înaltul ministeriu, — ba ca reproducă „din cuvînt în cuvînt” le publică de curînd o foaie română din Budapesta, atunci spre deplina liniscire a Escelenției Voastre grăbim a declara acele informațiuni de nefundate, mance și chiar sinistre; și spre a confirma asertul acesta al nostru, cerem binevoitoarea-Ve atențiune la cele următoare.

Făcînd abstracțiune dela confundarea conceptului „metropoliei” cu al „archiepiscopiei”, aflătoare chiar și în rescriptul ministerial, și în statut, precum arătarăm mai sus, precum și a Vicariului arhiepiscopesc cu secretariul consistorial ș. a. — confundări, cari de altmintrea ele singure sînt calificate a produce dubietate în valoarea și credibilitatea informațiunilor în cestiune, profundul respect ce datorim Escelenției Voastre, ca consiliariului celui mai de aproape al coroanei în acest obiect, precum și stărei faprice a lucrului, ne silesc a declara cu toată francheța: că în gene-

ral nu e fundat motivul acela, că la distribuirea acestui ajutoru nu s'ar fi observat rezoluțiunea p. n. dela 1875, ci s'ar fi urmat o procedere contrariă, anume că în lipsa de concurenți s'ar fi transpus întreaga suma de 24,000 fl. pe mai mulți ani la mâna arhiepiscopului din aceea cauză, căci acela n'ar fi făcut dispozițiune ca preoții să-și aștearnă suplicile direct la ministeriu, ear cererile întrate la consistoriu nu le-ar fi subțernut.

Adevărul e, că precum atestă emisul ministerial dto 8 Oct. 1875 Nr. 23,435, Escelenția Voastră chiar dela început a-ți aflat de bine a împărtași direct unele comune bisericesci suplicante d. e. Ida mare cu 500 fl., Secătura cu 200 fl. și a notifica aceasta arhiepiscopului, administrând atunci la mâna lui pentru preoțime numai 23,300 fl., și tot asemenea s'a urmat și în alți ani următori.

Că dela consistoriu nu s'a făcut dispozițiune a se adresa preoții suplicanți pentru ajutoriu către înaltul ministeriu, — ce de altmintea în altisima rezoluțiune nici că se demândă, — este o urmare naturală a praxeii legali, ce și mai înainte, anume chiar dela anul 1861 a existat într'un șir lung de ani, ca adecă împărtașirea se nu se facă la cererea suplicanților singuratici, ci după un plan fixat, conform unui sistem hotărât, cu privire la întreaga preoțime archidieceșană, în urma propunerilor motivate ale protopresbiterilor și așternute ex officio, precum s'a adus deja la cunoștința Escelenției Voastre prin reprezentațiunea arhiepiscopescă dto 29 Decemvre 1876. Nr. 3588; suplice însă din partea preoților n'au într'at la consistoriu, precum de aceea nici n'a fost trebuință pe lângă informațiunile și propunerile oficiale protopresbiterale; dacă dar n'au intrat suplice, lucru prea firesc, că nu s'au putut nici așterne la locul mai înalt, și așa inculparea, ce se face autorității bisericesci în aceasta privință, este lipsită de ori ce basă reală.

Aici — credem — este locul a atinge o împregiurare de însemnătate principală, carea Escelenția Voastră, precum se vede, o a-ți ignorat cu totul, și adecă biserica, ca o corporațiune morală, ca societate basată pe stravechile sale canoane și așezăminte, nu se poate privi ca un conglomerat accidental de indiviți singuratici, ci trebuie să se privească în totalitatea sa ca un corp organic cu viață proprie individuală. Tot ce privește dar acest corp, reclamă în prima linie îngrijirea lui. De aceea și acest ajutoriu dat ei din partea statului, ea nu-l poate privi altmintea, decât ca proprietatea sa și respective a preoției, ca a unei părți ale sale constitutive, carea, fără vătămarea intereselor vitali ale bisericii, nu poate fi scoasă din legăturile organice și disciplinare ale acesteia, cum s'ar scoate, dacă o autoritate, ce este afară de sinul bisericii, s'ar pune să judece asupra trebuințelor individuale ale preoților și asupra îndreptăririi lor de a fi ajutamați.

Chiar și legislațiunea așa a privit acest ajutoriu, ceea ce se vede din însăși pozițiunea lui la budget, unde figurează ca ajutoriu al bisericii gr. or., și cumcă el dela început totdeauna așa a fost privit, se vede cu deplină claritate pe de o parte din p. n. rezoluțiune dela 1861, care lasă distribuția lui fără astfel de restrângeri la episcop, respective arhiepiscop și consistoriu, ear de altă parte din praxia introdusă chiar dela început, ca împărtașirea dintr'ensul se nu se facă la cereri singuratici, ci la propunerea respectivelor organe oficiale, ca cele mai chemate a cunoaște mai de aproape împregiurările și trebuințele preoției preste tot. Astfel a privit biserica acest ajutoriu dela începutul lui și astfel îl privește și astăzi; și dela aceste vederi, până când va voi să rămână credincioasă sieși, nu se poate abate nici în viitoriu.

Dar tot atât de netemeinică, ba chiar greșită este mai departe inculparea aceea, că ajutoriul s'ar fi înțrebuințat în parte și spre alte scopuri, precum spre ilustrare se susține că 1000 de floreni, destinați pentru seminarium, nu s'au folosit pentru seminarium, ci pentru solvirea profesorilor seminariului. Acesta e un motiv prea ușor, pentru a se zidi pe el nesce concluziuni atât de grave, precum se face în cazul de față. Căci cum s'ar putea imagina un seminarium fără profesori, cari sunt o parte esențială, constitutivă a seminariumului? Dar consistoriul nici nu a făcut în privința aceasta dela 1875 încoace nimic nou. Dotațiunea respectivă s'a dat pentru susținerea seminariumului, așa dar pentru acoperirea trebuințelor lui curente, ear nu ca fond neatingibil seminarial; și în fine noi nu scim, a fi fost vreodată eschisă, s'au chiar interzisă, fie în p. n. rezoluțiune dela 1861 și 1875, fie în vreo dispozițiune a Escelenției Voastre, întrebuințarea cuotei seminariale pentru ameliorarea salariilor profesore, precât cere trebuința. Dacă totuși atare dispozițiune ar exista în adevăr, și din partea consistoriului nostru s'ar fi trecut cu vederea: atunci nu înțelegem, cum poate fi, că Escelenția Voastră a-ți binevoit a ignora aceasta pretinsă abnormitate în decursul atâtor ani până acum, pe când așternerea rațiociniului anual v'a dat totdeauna ocaziune, de a Ve estinde prețuita atențiune și asupra folosirii atinsei subvențiuni.

Dacă mai departe, tot spre ilustrarea pretenției distribuirii a ajutoriului spre alte scopuri, se aduce înainte că din ajutoriul de stat 10% s'ar fi dat la fondul tipografiei archidieceșane cu scăderea preoției: aceasta e o aserțiune de tot greșită, deoarece acele 10% nu au nimic de a face cu tipografia archidieceșană, ci ele încă dela început, în urma unei conțelegeri frățesci, a fost resignate ca contribuiri benevole pentru crearea unui fond special, care în realitate există și este destinat exclusiv pentru posibila mai bună

ajutorare a preoției. Un act acesta de înțeleaptă parsimonia și preîngrijire, ce credem că servește numai spre onoare preoției archidieceșane, și nici de cum nu putem presupune, că aceasta îngrijire pentru viitoriu ar fi în contra intențiunilor părintesci ale Maiestăței Sale preagrațiosului nostru Domnitoriu.

Că preoții ar fi fost îndrumați fie prin circulare fie preori ce altă cale, ca să aștearnă cererile lor pentru împărtașire prin protopresbiteri la consistoriu, nu corespunde adevăratei stări a lucrului, precum s'a arătat mai sus. Nici un circulariu nu s'a emis în sensul pretins, dar după cele espuse deja de ajuns nici a fost trebuință de astfel de măsuri.

Că unul sau altul dintre protopresbiteri a fost împărtașit în unele prea puține casuri și ca parochi, sau mai bine dis în calitate sa de catichet, este adevărat; aceasta măsură însă este basată pe două împrejurări: una că protopresbiterii însărcinați cu mulțimea agendelor lor oficiale, neavând din cauza nefavorului timpurilor trecute nici o dotațiune fixă, ba nici chiar paușale de cancelarie, au primit câte 200 fl., ca paușal de cancelarie, nici decât însă ca ajutoriu sau chiar favoruri personali, alta, că privind sinodul acest ajutoriu ca dat sub doi tituli pre unul sau pre altul dintre preoții, cari și-au câștigat merite distinse în funcțiunea de caticheti, și sunt preste tot neescepționați în conduită, nu se poate privi nici decât ca o volnicie sau ca o punibilă abatere dela destinațiunea acestui ajutoriu, ci mai vârtos ca o urmare prea firească a acelu adevăr necontestabil, că însăși biserica simte și scie mai bine ranele și lipsele sale, și cunoasce unde e mai urgentă aplicarea mijloacelor necesari pentru vindecarea acelor.

Mai departe se inculpă consistoriul, că a dat unora din asesorii consistoriali pe lângă salariul lor dela stat și din acest ajutoriu; dar se trece cu vederea că aceasta este praxă veche, introdusă încă la început, carea până acum deasemenea n'a fost încă nici când dificultată, și e basată pe aceea împregiurare, că neputând da biserica din cauza nesuficienței mijloacelor sale asesoriilor consistoriali nici locuințe naturale sau repute de quartire, ba nici chiar cancelarii, unde se lucre, aceloră dintre dâșii, — tuturor, nu numai la doi, — cari au rangul de protopresbiter, le-a încuviințat și lor ca și celorlalți protopresbiteri, câte 200 fl. anuali drept bani de quartir și paușal de cancelarie.

În fine se trage o paralelă între biserica noastră și cea sârbească, făcându-se provocare la aceasta în defavorul celei dintâi. La aceasta avem onoare a reflecta foarte scurt, că abstragând dela originea și dela baza de drept cu totul diferite a ajutoriului, cel folosesc ambele aceste biserici, legătura noastră cu biserica sârbească nu este atât de strînsă, ca să cunoaștem pe deplin atitudinea acelei biserici surori în această cauză și nici nu scim, încât se interesează coreligionarii nostri sârbi de autonomia bisericii lor; atâta însă scim, că noi românii gr. or. prețuim autonomia noastră bisericească foarte mult, și ținem la densa cu toate puterile noastre.

Ne-am creșut datori a espune aici toate acestea în detaliu pentru rectificarea acelor comunicate diuistice, cari fură caracterisate ca motive de ale înaltului guvern, fără ca aceasta să se fie desavuat din partea competentă.

Dar cu cât sunt mai nefundate acele informațiuni, cu atât mai dureroasă a trebuit să fie surprinderea noastră pentru dispozițiunile Escelenției Voastre, prin cari autoritatea acestei biserici fără vre-un motiv plausibil, fără reflectare sau admnare prealabilă și mai ales fără de a se cere dela densa informațiune sau eventualmente chiar justificare în una sau alta privință, se lipsesce de cel mai natural drept al seu, de a împărți ea însăși organelor sale subalterne ajutoriul de stat acordat bisericii.

Ba, ca durerea noastră să fie și mai profundă, a trebuit să constatăm, că o măsură analogă cu cea pentru biserica noastră nu s'a mai luat din partea Escelenției Voastre pentru nici una din celelalte biserici din patrie, cari deși sunt în stare materială neasemenat mai bună decât a noastră, deasemenea trag ajutoare din tesaurul statului.

Și dacă aducem faptul acesta în combinațiune cu mai multe altele din timpul mai recent, nu putem a nu vedea în aceste dispozițiuni ale Escelenției Voastre un fel de umilire a bisericii noastre, ba trebuie să ne cuprindă justă îngrijire, nu cumva se prepară pentru densa o stare excepțională, sau chiar o repetire sub altă formă a persecuțiunilor din seculii trecuți, fără a ne pute da seama, prin ce oare ea și preoțimea ei, de sus până jos deapurarea loială și credincioasă, le-ar fi atras acelea asupra sa.

Fără a merge prea departe cu prevederile și temerile noastre, nu putem lăsa neamintite urmările cele adânc păgubitoare, ce le-ar avea punerea în lucrare a măsurilor Escelenției Voastre. Și anume cea dintâi și mai de aproape urmare ar fi, că luându-se distribuția ajutoriului din mâna autorității legale și constituționale a bisericii, și lăsându-se aceia o influință atât de minimală într-o afacere atât de eminent bisericească, — abea un vot consultativ, un vot carele

de altmintea nici o biserică conșcie de pozițiunea, dreptul și demnitatea sa nu l'ar pute accepta, ci mai gata ar fi a renunța la un atare ajutoriu, — s'ar micșora într'un grad neprecalculabil autoritatea organelor superioare și supreme bisericesci, s'ar destrăma legătura canonică a clerului și s'ar slăbi disciplina preoției astfel, încât autoritatea bisericească, chiar și în dauna statului nu ar mai fi în stare de a corespunde chemărei sale, destul de grele după însăși natura ei.

Totdeodată însă nu s'ar ajunge nici scopul și destinațiunea acestui ajutoriu și nu s'ar putea realiza nobila intențiune părintească a Maiestăței Sale, de a mângăia prin trênsul preoției archidieceșane acesteia, cutezăm a dice cea mai seracă din patrie; pentru-că informațiunea obiectivă basată pe întreaga viață publică și privată a preoților, cari ar suplica pentru ajutoriu la înaltul ministeriu, și dacă s'ar da din partea organelor bisericesci ca a celor mai competente, în sensul noului statut nu ar avea însemnătatea ce-i compete, ci ar putea deveni în viitoriu precumpănitore, ba chiar decisive informațiunile date pe alte căi, uneori fără cunoștință de cauză sau cu privire la alte împrejurări și interese străine de biserică, și s'ar da ansă opiniei publice, a crede că sub titlul acestui ajutoriu sunt învălitate alte scopuri laterale; ear urmarea firească din toate acestea ar fi, că ușor s'ar trece cu vederea preoții cei mai demni de împărtașit sau — ceea ce ar fi și mai rău — s'ar distinge, și ca să dicem așa, s'ar premia cei nedemni, — un rezultat, care ar fi diametral opus părintescilor intențiuni exprimate în rezoluțiunea prea înaltă de 1861.

Considerând toate acestea schimbări urmate una după alta în restimpuri scurte, biserica trebuie să se cuprindă mai nainte și mai presus de toate de cele mai serioase îngrijiri pentru libertatea și autonomia sa. Căci ce grea lovitură suferă această autonomie, garantată ei prin articolul de lege IX dela a. 1868, și ce adâncă stîrbire constituțiunea acestei biserici, statutul organic, sancționat de monarhul la anul 1869, când deja la 6—7 ani după aceasta, fără de a se fi ascultat barem și vocea bisericii, un ajutoriu prea bine meritat al ei, pentru care ea tocmai în sensul statutului organic este chiar îndreptățită a recurge la stat să se modifice, restringă și reguleze astfel, încât chiar și distribuția lui se ia din mâna bisericii și se dă ministrului, și astfel autoritatea ei se degradează la rolul unui birou statistic, carele are numai să administreze guvernului nesce date statistice privitoare la cutari și cutari preoți ai sei!

După conceptele unui stat constituțional, precum cu nobilă ambițiune pretinde a fi și al nostru, guvernul are datorință a supraveghia observarea legilor decretate de reprezentanța țerei și aprobate de domnitoriu, ear călcarea lor a o împedeca și pedepsi cu toată vigoarea; unde însă precum durere în cazul de față, însuși guvernul țerei se crede îndreptățit a ignora atât de mult autonomia unei biserici recunoscute și inarticulate prin lege, și a vătămă într'un mod atât de simțibil libertatea și drepturile ei, acolo biserica însăși este datoare înaintea lui Dumnezeu și a lumii a păși la mijloc rezolut, a ridica cu tărie vocea sa, și a apăra cu toate armele legale autonomia, libertatea și demnitatea sa, ca nu cumva tăcerea ei și mai departe să se privească de consimțământ, și răbdarea ei de slăbiciune.

De aceea acest sinod, credincios datorinței sale față cu biserica, a cărei reprezentanță legală este, în numele archidieceșei gr. or. române din Transilvania dechiarând cu profundă parere de rău, că sub condițiunile cuprinse în noul statut nu poate primi ajutoriul preoției de 24,000 fl., vine a ruga pe Escelenția Voastră cu profund respect, ca luând în considerațiune binevoitoare, că toate informațiunile, pe cari se dice că s'ar basa înaltul emis dto. 18 Ianuaru a. c. Nr. 77 Pres. sunt neesacte, nefundate și greșite; că dispozițiunile luate față cu biserica noastră nu s'au mai aplicat la nici una din bisericile din patrie, care de asemenea sunt subvenționate din partea statului; că prin aplicarea măsurilor acestora se distruge legătura canonică a clerului și se sguide adânc disciplina bisericească; că prin aceste măsuri și consecințele lor se zădărnicesc părinteasca intențiune a Maiestăței Sale cesarie și regio-apostolice la încuviințarea acestui ajutoriu; în fine că prin trênsale se jignesc adânc autonomia și libertatea acestei biserici, garantate prin legile statului, — se binevoii a esopera, ca în privința confierii și distribuirii ajutoriului de stat de 24,000 fl. anuali pentru clerul archidieceșei gr. or. române transilvane să se restituie modalitatea regulată în p. n. rezoluțiune dto. 29 Maiu 1861, — unica ce corespunde atât autonomiei, libertății și demnității bisericii, cât și intereselor materiale și morale ale clerului ei.

Pe lângă cari, în așteptarea binevoitoare dispozițiuni al Escelenției Voastre, suntem cu profund respect,

Sibiu 27 Aprile (9 Maiu) 1884.

Sinodul archidieceșei greco-orientale române din Transilvania.

Revista politică.

Corpurile legiuitoare a le României fură Vineri închise prin messagiul regal. Publicăm la alt loc messagiul în întreg cuprinsul seu, și constatăm că situația în România pe di ce merge devine tot mai critică. O mișcare ne mai obicinuită până acuma

neliniștesc mult liniștea pacinicilor bucureșteni, și ea nu este a se desconsidera. Este vorba de demonstrațiile studenților. Vineri pe când ministrul-președinte Brătianu mergea la cameră, o ceată de oameni tineri l-au întâmpinat cu insulte. Mulțimea s'a pus pe partea ministrului și născându-se o formală păruială, interveni poliția, după ce s'au fost spart o mulțime de capete.

Sângele versat ar fi așadar ultima sancțiune a constituției revădute și modificate, care a produs această neliniște, și sfâșiarea între bătrânul Rozetti și Brătianu.

Diarele din România judecă turburările fie-care din punctul său de vedere. Cele guvernamentale aruncă toată vina în spatele opoziției, sub cuvântul, că ea a înverșunat pe junime la demonstrațiuni. Opoziția face pe guvern responsabil, aruncându-i grava învinuire, că prin arbitraritatea în manipularea puterii provoacă revoluția.

Noi ne este greu să ne dechiarăm în meritul controverselor, fiind ea pentru noi învățată în haina dubietății. Constatăm însă că situația e înverșunată, și întru nimica nu contribuie la consolidarea junelui regat vecin.

Dieta Croației lucră din resputeri și scenele Starceviciane se repețesc și de azi cu îmbelșugare. Spațiul angust nu ne iartă să reflectăm la abnormitățile parlamentare din Agram, cari ilustrează destul de drastic îndreptățirea parlamentarismului sub asemenea condițiuni. De astădată înregistrăm cu vie plăcere inițiativa clubului sârbesc din dieta Croației în privința regulării averilor bisericesci ale ortodocșilor și folosirea literelor cirilice, cari pentru ei pot fi de interes principiar. Proiectul de concludere înaintat de clubul sârbesc prezidiului dietei croate după traducerea din „Neue freie Presse“ este de următorul cuprins:

„Conform §. 1 serbii de religia ortodoxă orientală din Croația și Slavonia, cari locuiesc în complexul metropoliei independente sârbesci, prelângă susținerea dreptului de suprainspecțiune a împăratului, sunt îndreptățiți a-și administra independent afacerile bisericesci și școlare, și fondurile aparținătoare acestora, în congresul bisericesc național sârbesc, ce se va convoca de patriarhul-metropolit în sensul legilor țerei, respective le pot administra prin organe proprii în sensul deciziunilor statutorie de acest congres cu sancționarea împăratului. Prin §. 2 se dispune ca credincioșilor religiei ortodoxe reseritate să li se deie subvențiuni proporționale din averea țerei. În sensul § 3 folosirea literelor cirilice să fie permisă ca și acelor latine la toate oficiile publice din Croația și Slavonia, și unde sârbii fac majoritatea populației, sentențele forului prim judecătoresc să se scrie cu litere cirilice, dacă esibilele au fost scrise cu aceste litere.

Mesagiul regal de închiderea sesiunii parlamentare extraordinare.

Domnilor Senatori! Domnilor Deputați! Lungă și laborioasă a fost sesiunea actuală a corpurilor legiuitoare. Ați avut de îndeplinit una din cele mai grele misiuni: aceea de a face reviziunea constituției și de a da țerei o nouă lege electorală.

Această reformă era cerută de progresul moral și material realizat de națiune în timp de aproape două decenii. Trebuința ei era simțită de țara întreagă. Cu toate acestea, realizarea ei era anevoioasă și soluțiunea nu a putut fi formulată imediat în mod precis. Prin desbateri amănunțite și luminate, ați dat timp tuturor a cugeta matur asupra ceea ce era de făcut, și ați isbutit a realiza un nou și însemnat progres.

Opera D-voastre dă țerei corpuri electorale formate în vederea intereselor generale ale națiunii, și îngioară independenta alegătorilor și moralitatea votului de garanții puternice. Astfel, ați asigurat viitorul națiunii și țeara, dimpreună cu Mine, va păstra o vie recunoștință acelor, cari au putut termina cu succes o lucrare atât de delicată și de însemnată.

Reforma aceasta isprăvită, o nouă eră începe, în care, cu toții din toate puterile, trebuie să lucrăm la dezvoltarea morală și materială a țerei, la întărirea rezultatelor dobândite cu atâtea sacrificii, cu atâtea virtuți.

Activitatea D-voastre nu s'a mărginit însă aci, și ați căutat a da satisfacere multor nevoi și trebuinți, prin examinarea și votarea de legi financiare și economice. Legile pentru firmele comerciale și pentru înmulțirea caselor de credit agricol, legile pentru îmbunătățirea măcar în parte a poziției magistraților și pentru gradațiunea profesorilor, legea pentru diferite construcțiuni între cari aceea a catedralei și a altor sante lăcașuri, ocupă locul principal; toate acestea legi vor produce, nu Me ndoiesc, efectele lor salutare.

Aceste sacrificii s'au putut face de către țară; căci, de și o mare crasă agricolă bătuse toată Europa, finanțele noastre au mers prosperând, grație acordului dintre cameră și guvern, pentru a menține pe baze solide și reale echilibrul constant între venituri și cheltuieli.

Domnilor Senatori! Domnilor Deputați! Prin instituirea domeniului coroanei, ați afirmat din nou că monarhia ereditară constituțională este piatra angulară a edificiului nostru național, și ați voit să-mi dați o nouă dovadă de iubire și de încredere. Primesc acest semn de devotament cu recunoștință, și fiți încredințați că în Palatul meu, care este al națiunii, toate ideile, toate simțimentele, toate nevoile cele mari ale țerei, vor găsi totdeauna un răspuns puternic, și în toate împrejurările un sprijin călduros.

Întăriți înăuntrul, putem privi cu siguranță viitorul, și constat cu fericire că purtarea noastră firmă și prudentă, dezvoltarea noastră continuă și pacinică, însuflă pretutindenea încredere, și că România are astăzi în Europa o pozițiune de care se poate mandri.

Domnilor Senatori! Domnilor Deputați! Terminând această sesiune importantă, ve întoarceți la căminele d-voastre cu conștiința că ați lucrat cu înțelepciune și cu sârguință la realizarea unei mari reforme, care nu va întârzi a-și da roadele sale binefăcătoare.

Ve urez dar d-lor senatori și d-lor deputați, din tot sufletul, ca D-zeu, care totdeauna a ocrotit scumpa noastră patrie, să bine-cuvînt-ze holdele noastre, risipind astfel grijile ce am avut cu toții în astă primă-vară. Și de astă-dată ne despărțim precum ne întrunim totdeauna cu strigătul care ne unește pe toți: Să trăiască România! Carol.

Președintele consiliului ministrilor și ministru de resbel, I. C. Brătianu. Ministru de interne, G. Chițu. Ministru afacerilor străine, D. Sturdza. Ministru de finance și ad-interim la agricultură, industrie și comerț și domenii, G. Lecca. Ministrul lucrărilor publice, General N. Dabija. Ministru de culte și instrucțiune publică, P. S. Aurelian. Ministru de justiție, N. Voinov.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Borgo-Prund 2/14 Iunie a. c. Domnule Redactor! Vin prin aceasta cu respect a-Te ruga să binevoiești a publica între coloanele „Telegrafului Român“ un act de mare însemnatate ce s'a săvârșit astăzi în biserica parochială din Borgo-Prund și adică, alegerea de protopresbiter al tractului gr. or. al Bistriței. În liniamente generale me voi uili a descrie atât decursul cât și rezultatul acestui act.

Pre toți, cu deosebire pre cărturarii și onorații poporului din ținuturile protopresbiteratului Bistriței, ne-au îmbucurat știrea plăcută că la această alegere vom avea rară și norocoasă ocaziune de a primi și vedea în mijlocul nostru de comisar consistorial pe unul dintre cei mai însemnați bărbați ai bisericii și națiunii noastre pe dl Niculae Cristea asesor consistorial în Sibiu care cu cuvinte și cu fapta cu vorba și cu peana sa luptat și se luptă cu zel neobosit atât pentru apărarea drepturilor și intereselor bisericii și națiunii noastre, cât și pentru promovarea culturii și științei în poporul românesc.

Încă Joi în 31 Maiu a. c. după amiaza, spre a putea întâmpina pre demnul oaspe și în cetatea Bistriței, au mers în aceeași dîni: parochul Teodor Vrășmaș și capelanul Simeon Monda. Seara la 7 oare au fost norocoși al și întâmpina.

A doua zi Vineri în 1 Iunie cam pela 9 oare a. m. mai mulți inteligenți și onorații, cler și popor dimpreună cu un bandier de călăreți și cu mai multe trăsurile s'au pus în mișcare din opidul românesc Borgo-Prund către locul menit pentru întâmpinarea noului oaspe.

Toți aceștia se postară chiar în graniță, între hotarul comunei românești Borgo-Rus și a celei sârbesci Jaad; ear bandierul de călăreți merseră până în comuna Jaad unde se și întâlniră cu mult așteptatul oaspe. Între strigări entusiastice de „să trăiască“ se înturnară acest bandier și îl însoțiră mai departe în călătorie. La 11¹/₄ oare îl întâmpinară inteligenții, clerul și poporul fără deosebire de confesiune și naționalitate la locul pomenit mai sus prin o vorbire scurtă de binecuvîntare rostită de părintele administrator protopresbiter Ioan Buzdug.

Dl comisariu răspunsă la aceasta prin o vorbire în termeni foarte călduroși și simpatici, încât făcu o impresiune foarte vie în toți ascultătorii. De aici se continuă călătoria pela părintele administrator protopresbiter I. Buzdug în B. Joseni unde steteră cam 1/4 oară, până la Borgo-Prund în locuința pă-

rintelui Teodor Vrășmaș, carea și-a ales-o de cuatir noul oaspe.

După amiaza cam la 3 oare a cercetat școala noastră normală. Învățătorii au examinat din religie, limba maghiară, istoria patriei geografie etc. etc. Dl comisariu și-a exprimat mulțămirea cu progresul arătat.

La 4 oare s'a ținut ședința comitetului protopresbiteral în carea sau cercat documentele unicului concurent la postul de protopresbiter a d-lui Simeon Monda, cari aflându-se toate în deplină ordine, s'au recomandat adouă și sinodului spre alegere la numitul post.

Sâmbătă dimineața la 8 oare dl comisariu dimpreună cu patru preoți și un diacon a început serviciul divin. La sfârșitul acestuia preacurată același și a ținut o vorbire, carea în mod satisfăcătoriu a impresionat adânc inima fie-cărui ascultătoriu. După săvârșirea chemării Duchului sânt, dl comisariu a făcut cunoscut că după 1/2 de oară se va începe actul alegerii de protopresbiter.

După acest interval o comisiune de 5 membri din sinul sinodului invită pe dl comisariu la alegere. La 11¹/₂ oare dl comisariu dimpreună cu deputațiunea s'a reîntors în biserică, unde prelângă membri sinodului sute de privitori îl așteptau. Aici din nou dl comisariu arată momentuositatea lucrului pentru care sîntem întruniți; îndeamnă pre membrii sinodului la bună înțelegere, frățietate și cordialitate, și stătuind că la săvârșirea acestui act se aibă în vedere numai și numai promovarea bine-lui bisericii și școalei, dechiară ședința sinodului protopresbiteral electoral de deschisă.

Alegerea unui notariu „ad hoc“ prelângă cel ordinariu al sinodului, verificarea membrilor noi, alegerea comisiunii scrutinătoare, precum și chiar votarea și scrutiniul au decurs în deplină armonie.

Momentul cel mai sârbătoresc a fost proclamarea de protopresbiter ales a dlui Simeon Monda, carele din 45 de votanți prezenți, au întrunit 43 de voturi; ear două bile au fost albe.

O comisiune din sinul sinodului invită pre noul ales la sinod. Înfățișându-se acesta, dl comisariu i-a împărtășit rezultatul, ear alesul prin vorbire potrivită i-și exprimă deoparte bucuria ce la pătruns vedând că a întrunit încrederea aproape unanimă a membrilor sinodului la postul de protopresbiter, ear de alta promite că în aceasta nouă deregătorie își va pune toate puterile în serviciul și promovarea bine-lui bisericii și școalei.

În urma acestora dl comisariu în nește termeni foarte pătrunzători mulțamește membrilor sinodului pentru bună-înțelegere și armonie, ce le-au observat în decursul alegerii dechiarând ședința de închisă. Dl G. Pletos în numele membrilor sinodului mulțamește dlui comisariu pentru bunul tact și înțeleapta conducere a acestui sinod. Între strigări animatoare de „să trăiască dl comisariu“ cam pre la 3 oare d. a. am eșit din biserică.

Noul ales de protopresbiter dl Simeon Monda a invitat pre toți membri sinodului și pre alți onorații la prânzul pregătit la locuința sa în comuna Borgo-Bistrița. O mulțime de oaspeți parte în trasuri parte pre jos se puseră în mișcare către Borgo-Bistrița spre a lua parte la prânziu.

În decursul acestuia s'au ținut mai multe toaste așa pentru Maiestatea Sa împăratul, pentru Escelenția Sa arhiepiscopul și metropolitul Miron Romanul, pentru dl comisariu și asesor consistorial Nicolae Cristea, pentru adm. protopresbiter Ioan Buzdug, pentru noul ales de protopresbiter Simeon Monda, pentru dl jude reg. George Ciat etc etc.

Musica încă n'a lipsit, asemenea nici jocul din partea flăcăilor din sat.

Duminecă dimineața cam la 7 oare a plecat dl comisariu pre la Sângeorgiu, Năsăud și Deș la Sibiu.

Îl asigurăm, că și cu aceasta ocaziune stima, reverința și simpatia ce prin purtarea-i deamă de un mare bărbat al bisericii și națiunii noastre, și le-a câștigat și întărit, vor rămănea neșterse din inimile tuturor acelor, cari au avut onorul a conveni cu Dsa.

P.

Anarchie sau ignoranță oarbă.

În diariul „Tribuna“ de azi cetim următoarea declarațiune:

Subsemnații preoți greco-orientali Români din tractul protopresbiteral al Mercurei dăm prin aceasta cea mai dureroasă expresiune indignațiunii, ce o simțim față cu atitudinea domnului paroch din Ludoș George Răul cu ocaziunea alegerii de deputat dietal în cercul Cristianului efectuată la 3/15 Iunie a. c.

Conșcii de sacrele datorințe către poporul din a cărui sudoare trăim și jaluzi de reputațiunea noastră: declarăm că, între noi și dl George Răul nu există nici o relațiune, nici o legătură colegială și socială.

I. Droce, protopresbiter; I. Sierbu, paroch în Poiana; N. Maneguiș, paroch în Poiana; D. Panfiloiu, paroch în Jina;

Ioan Craciun, paroh în Apoldul-superior; Ioan Moga, preot în Rod; Ioan Munthiu, paroh în Cârpeniş; Ioan Genie, capelan în Rod; Ioann Calnicean, paroh în Boz; Ioan Oprean, paroh în Cunța; Nicolau Oprea, paroh în Gârbova; Nicolae Daian, paroh în Sengatin; Vasile Bratu, paroh în Armeni; Vasiliu Reulea, paroh în Bogatu; Nicolae Toparcianu, paroh în Apoldul-inferior.

Multe lucruri neprecugetate, nerumegate și frivole am vădut și auzit în viața noastră, însă o anomalie — ca să nu dăm absurditate — mai grosolană ca și aceasta escomunicare a preoției din tractul protopresbiterat al Mercurei noi nu am vădut nici auzit în viața noastră.

Nu ne mirăm de unii preoți subscriși la acest act, carele de bună seamă și-a avut anteactele sale, și nu este terminat în stadiul lui actual, nu ne mirăm de mulți dintre ei, căci i cunoaștem personal, și scim până unde le ajung cunoștințele canonice și constituționale.

Ei în cazul concret vor avea a răspunde disciplinei bisericești și §§-lor codicelui criminal. Ne mirăm însă de P. Protopop Ioan Droc, carele până acum în ochii noștri trecea cel puțin de om înțelept și precaut, și scia că biserica noastră dă voie liberă oamenilor sei de a avea libertatea conștiinței chiar și în lucruri bisericești, cari nu ating dogmele. Mai mult ne mirăm însă de cei ce au înscenat această demonstrațiune „sui generis” și nu ved prapăstia în care cad.

Părintelui „George Rêul” i dăcem ca: deocamdată se compătimească pre colegii sei în cele spirituale, și se nu-l altereze întru nimica fanatismul modern, care mult nu va mai dura.

„Notițe comemorative.”

Sâmbătă în 16/28 Iunie a. c. este a unsprezecea aniversarie dela moartea nemuritoriului arhieru al bisericei noastre, Andreiu Baron de Șaguna.

Memoria Marelui Șaguna vecinică va fi la fi sei sufletesci, și credem că preoția noastră și va satisface dorinței sale preoțesci față cu Marele arhieru.

Varietăți.

* (Personal). Escelenția Sa episcopul romano-catolic din Alba Iulia Francisc Lönhart de trei zile petrece în mijlocul credincioșilor sei din orașul nostru și din pregiur. Alaltăieri a seversit în biserica romano-catolică de aici actul confirmațiunei prescripș pentru biserica apuseană.

* (Scolar). Esamenale anuale la scoala română de fete a Reuniunii femeilor române din Sibiu, se vor ținea Sâmbătă, 16/28 Iunie, a. c. în localitățile scoalei, Strada Cîsnădiei Nr. 7.

Inceputul dimineața la 9 oare.

* (Hymen). Domnul Octavian I. Russu, candidat de avocat, și-a serbat alaltăieri cununia cu domnișoara Alecsandra Sterca Șuluț, flica domnului Iosif Sterca Șuluț, jude reg. în pensiu.

Le dorim viață fericită.

* (Postal). Se escrie concurs pentru un post de oficial telegrafic în Beclean, comitatul Solnoc-Doboca pe lângă cautiune de fl. 200.

Emolumente: Salariu fl. 400. și pașal de cancelarie fl. 50. dela postă.

Din erariatul telegrafic fl. 150. 10% din venitul brut. 0.5. competență după fie-care telegramă, și 5 cr. pentru immanuarea telegramelor în loc.

Suplicile sînt a se adresa în termin de trei săptămâni la direcțiunea postelor în Sibiu.

* (Mulțămită publică). La maiialul arangiat a doua zi de Rusalii de scoalele gr. or. de aici, au intrat următoarele contribuiri pentru fondul scoalelor: dela Doamna Mateiu fl. 2., Dl Vis. Roman fl. 2., Dl Căpit. Stezariu fl. 1., Dl Dr. I. Moga fl. 1., Dl Ioan Bădila fl. 1., Dl F. Ioan Keil fl. 2., Dl Ioan Popa Necșa fl. 2., Dl Nic. Simtion 50 cr. suma: fl. 11. 50 cr.

Corpul învățătoresc le exprimă pe calea aceasta mulțămită publică.

* (Biblioteca națională). Cetim în jurnalele de dincolo de Carpați: „Sub acest titlu au început a se tipări în librăria Dlui Samitca în Craiova o serie de scrieri din literatura noastră națională, în edițiuni mici, în 16° cu câte 25 de bani (10—12 cr.) volumul, asemenea edițiunilor germane a lui Reclam. („Universal Bibliothek.”) — Laudabilul scop al acestei întreprinderi este de a înlesni răspândirea scrierilor de valoare ale literaturii noastre, cum arată devisa de pe frontispiciul cărții: „un popor trebuie să-și cunoască literatura, căci ea s’a. — Primul volum, cu o prefață în care se arată scopul și importanța unei asemenea edițiuni și eucesitatea ei la noi, cuprinde „Vârful cu Dor” una din cele mai frumoase romane ale celebrei nume de „Carmen Sylva,” procesă de o notiță biografică și de portretul Augustei autoare“.....

Dacă unde-va, apoi de sigur la noi, s’a simțit o lipsă arătoare pentru lățirea opurilor literare naționale în cercuri cât se poate mai largi. Și apoi earăș dacă undeva, apoi de sigur la noi, această lățire a fost împedecată foarte mult de prețurile pipărate a

astor-fel de publicațiuni și în legătură cu aceasta de sărăcia proverbială a celei mai însemnate părți a le cărturarilor români. Așteptată dar din acest punct de vedere just întreprinderea D-lui Samitca este de cea mai rare importanță pentru desvoltarea în cercurile cele mai largi a gustului literar la Români. Recomandăm deci cu toată căldura inimii noastre românești atențiunei onoratului public cărturariu Român Bibliotheca națională a Dlui Samitca din Craiova, căci ea în interesul literaturii și culturii române este de cea mai mare importanță. Sperăm, că nici librării noștri de dincoace nu vor întârzi a-și procura broșurele bibliotecei naționale, pentru a înlesni răspândirea lor și în părțile noastre.

* Esamenale la scoala română capitală gr. or. din Rășinari, cu finitul anului scolar 1883/4 se vor începe și vor urma după programul următoriu:

Mercuri în 20 Iunie a. c. st. v.: dela 8—11 oare clasa I-a de băeți. Dela 3—6 oare clasa I-a de băețe.

Joi în 21 Iunie: dela 8—12 oare clasa II-a de băeți. Dela 3—6 oare clasa II-a de băețe.

Vineri în 22 Iunie: Dela 8—12 oare clasa III-a de băeți. Dela 3—6 oare clasa III-a de băețe.

Sâmbătă în 23 Iunie: Dela 8—12 oare clasa IV-a de băeți. Dela 3—5 oare clasa II-a și III-a de băețe: economia de casă și lucrul de mână femeesc.

La 5 oare o excursiune în grădina scolară.

Fie-care esamen se încheie cu cântări, după care urmează eserciții gimnastice.

La aceste esamene publice are onoare subscrisa Direcțiune a invita pre părinții școlarilor, precum și pe amicii și binevoitorii scoalelor.

Din conferința învățătorilor, ținută în Reșinariu la 30 Maiu a. c. aprobată de Preaonoratul oficiu protopresbiterat gr. or. al tractului Sibiului la 6 Iunie 1884.

Dirrecțiunea scolară.

Loterie.

Sâmbătă în 21 Iunie 1884.

Buda: 20 48 65 29 49

Bursa de Viena și Pesta.

Din 21 Iunie n. 1884.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	122.55	122.30
Galbin	5.76	5.74
Napoleon	9.69	9.67
London (pe polița de trei luni)	121.90	122.—

Nr. 288. 1884

[750] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroh în parochia de clasa III-a Mogoș-Mămăligani, protopresbiteratul Lupșei în sensul înaltei rezoluțiuni consistoriale din 15 Septembrie 1883 Nro 2957 B. se escrie al doilea concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom”

Emolumentele împreunate cu acest post sînt:

- dela 115 case câte o jumătate ferdelă grâu și câte o zi de lucru.
- folosința cimiteriului și-a unui fânăș de 3 cară fân și;
- venitele stolari regulate prin sinodul parochial.

Doritorii de a competa la acest post au a adresa suplicile lor la acest oficiu protopresbiterat în terminul legal instruite conform stat. org. și a Regulamentului din 1878.

Ofenbaia în 9 Iunie 1884.

Pentru comitet. parochial concurent.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 219.

[748] 1—3

CONCURS.

Stipendiedin fundațiunea lui Gozsdu.

Prin aceasta se escrie Concurs pentru un stipendiu din fundațiunea lui Gozsdu de 500 fl.; la cas de gradațiune un stipendiu de 400 fl.; eventualmente de 300, 200 sau de 100 fl.; cu observare, că se dă preferință concurenților pentru studiile tehnice și montanistice.

Concurenții au de a-și adresa petițiunile instruite cu testimoniile scolastice, carte de botez, și cu atestat de paupertate, până la 10 August 1884. stilul nou cătră cancelaria fundațiunei lui Gozsdu, Budapesta Királyutca 13, însemnând în petițiune facultatea și locul la care și unde voesce concurentul să studieze, precum și ultima postă, unde are se i se comunice rezultatul petițiunei.

Tot odată, sînt avisați și Stipendiații fundațiunei lui Gozsdu, de a-și subșterne până la 10 August 1884 st. n. documentele adevă Indicele, respective testimoniul scolaric în origine ori în copii autentice despre rezultatul studiilor în anul scol. 1883/4 la Reprezentanta fundațiunei lui Gozsdu Budapesta Királyutca 13, — pentru că la din contră, se vor lipsi de stipendiul avut. Budapesta, 19 Iunie 1884.

Comitetul adm. al reprezentanței fundațiunei lui Gozsdu.

MORBURI SECRETE

le vindec pe basa experiențelor celor mai nouă științifice, chiar și în cazurile cele mai desperate, fără de conturbare în ocupațiune. Deasemenea și urmările cele mai rele ale păcatelor secrete din tinerețe (onania), destrucțiunea nervilor și impotență. Discrețiune cât se poate de mare. Ne rogăm pentru raport detaiat despre morb. [645] 30

Dr. Bella,

membru la societăți științifice etc.

6, Place de la Nation 6. — PARIS.

Depuneri de bani

primește institutul subsemnat spre fructificare, pre lângă denunciare în termine scurte, cu 5%, — și fără denunciare, replăbile îndată la cerere, cu 4 1/2 % interese la an.

Fructificarea depunerii începe cu ziua, care urmează după ziua depunerii și înceată cu ziua premergătoare zilei, în care se ridică depunerea. Durata cea mai mică a unei depuneri este de 15 zile.

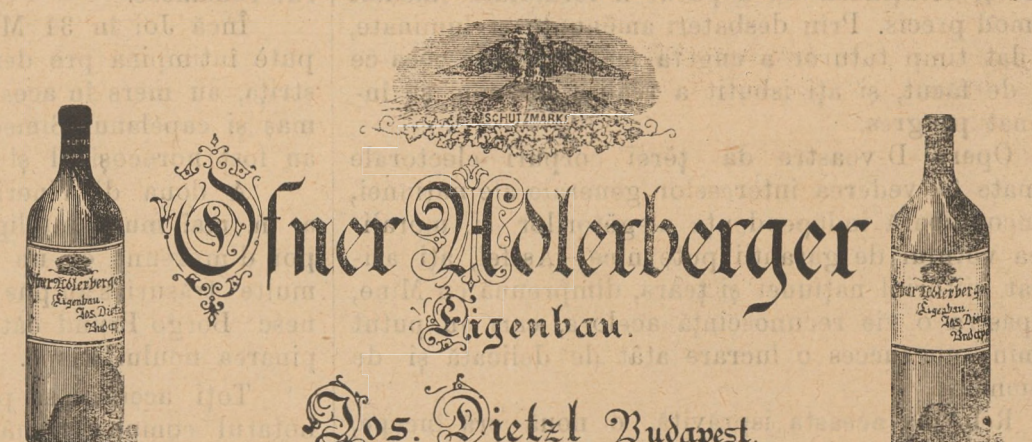
La 1 Ianuarie și la 1 Iulie a fie-carui an interesele neridicate se adaog la capital și se fructifică earăș. Contribuțiunea dela interesele depunerilor o plătesce institutul.

Depunerile trimise prin postă, pre lângă comunicarea adresei deponentului se resolv totdeauna cu întoarcerea postei; asemenea se pot efectul prin postă denunciări și ridicări de capitale. [749] 1—4

Sibiu, 20 Iunie 1884.

„ALBINA”

Institut de credit și de economii.

J. Sner Adlerberger
Eigenbau.
Jos. Dietzl Budapest.

Cel mai corespundătoriu ecivalent pentru Bordeaux fin.

Acest escelent și fără îndoială cel mai bun vin al Ungariei în ce privește calitatea lui eminentă stă pre o treaptă cu vinul de Bordeaux, și de cătră capacitățile medicale este recomandat ca cel mai eficace pentru lipsa de sânge, debilitare și reconvalescență.

Original este: dacă atât eticheta cât și sigilul și gârlicieul sticlei este identic cu marca și firma de mai sus. [751] 1—12

În calitate originală se află la dl G. W. Grohmann, în Sibiu, Emil Porr, la Steaua roșie în Brașov, Csiki Lukács, Konya Sándor, Puskás Bella, Hirschfeld Sándor, Gergely Ferencz și Novák Victor în Cluș, asemenea în cele mai multe orașe și locuri de cură în Transilvania.